

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Факультет фізичної культури

Кафедра теорії і методики фізичного виховання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри теорії і методики
фізичного виховання

Юрій ЮРЧИШИН

27 серпня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ВІЙСЬКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО
ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА**

підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Захист України)

за спеціальністю А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

предметна спеціальність А4.16 Середня освіта (Захист України)

галузі знань А Освіта

мова навчання українська

2025-2026 навчальний рік

Розробник програми: Олександр ВОЛОХ, кандидат технічних наук,
старший науковий співробітник, старший
викладач кафедри теорії і методики фізичного
виховання

Ухвалено на засіданні кафедри теорії і методики фізичного виховання

Протокол № 13 від 27 серпня 2025 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми

Володимир МИСІВ

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. Мета вивчення обов'язкового освітнього компоненту професійної підготовки «Основи військового законодавства та міжнародного гуманітарного права» сформувати у студентів цілісну систему знань щодо теоретико-методологічних та практичних засад військового законодавства та міжнародного гуманітарного права, а також набуття навичок застосування законодавства, аналізу та оцінки правового регулювання військово-правових відносин під час підготовки учнів до захисту України.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Рік навчання	1-й рік
Семестр вивчення	2 семестр
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити
Загальний обсяг годин	120
Кількість годин навчальних занять	48
Лекційні заняття	24
Практичні заняття	24
Семінарські заняття	-
Лабораторні заняття	-
Самостійна та індивідуальна робота	72
Форма підсумкового контролю	екзамен

3. Статус дисципліни: обов'язковий освітній компонент професійної підготовки.

4. Передумови для вивчення дисципліни: шкільний курс «Захисту України», а саме базові знання основ військового законодавства та міжнародного гуманітарного права, знання Конституції та законів України з питань правового регулювання військово-правових відносин в умовах збройного конфлікту.

5. Програмні компетентності навчання.

За результатами вивчення обов'язкового освітнього компоненту професійної підготовки «Основи військового законодавства та міжнародного

гуманітарного права» у здобувачів вищої освіти мають сформуватися інтегральна, загальні та спеціальні (фахові, предметні) компетентності.

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх і військових наук, педагогіки та військово-патріотичного виховання й характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК 01 Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність).

ЗК 05 Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність).

Спеціальні (професійні) компетентності:

СК 05 Здатність самостійно проводити навчальні заняття та позаурочні заходи із захисту України з учнями закладів загальної середньої освіти, професійної освіти, загальноосвітніх установ.

СК 06 Здатність до професійної орієнтації молоді щодо служби у Збройних Силах України та інших військових формуваннях, визначених чинним законодавством, до захисту життя і здоров'я, забезпечення власної безпеки і безпеки інших людей у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного часу.

СК 11 Здатність обирати, вдосконалювати та застосовувати відповідне доцільне методичне і дидактичне забезпечення освітнього процесу.

СК 13 Здатність проектувати зміст уроків, позаурочних заходів захисту України, виконуючи вимоги державного стандарту освіти та враховуючи освітні потреби і попередні результати розвитку та навчання дітей.

СК 15 Здатність планувати, ефективно організовувати, контролювати, аналізувати, вдосконалювати власну навчально-методичну діяльність в процесі викладання захисту України; створювати власний педагогічний досвід, усвідомлювати систему професійних цінностей.

СК 16 Здатність застосовувати методи наукового пізнання, інновації та сучасні дієві підходи до розв'язання проблем у професійній діяльності в закладі загальної середньої освіти, виходячи із положень документальних джерел, що стосуються академічної доброчесності.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни.

За результатами вивчення обов'язкового освітнього компоненту професійної підготовки «Основи військового законодавства та міжнародного гуманітарного права» у здобувачів вищої освіти мають сформуватися такі програмні результати навчання:

ПРН 02 Уміє використовувати інформацію про чинні норми законодавства у сфері освітньої діяльності, нормативно-правові й організаційно-розпорядчі документи й застосовувати її в педагогічній діяльності.

ПРН 13 Уміє продемонструвати та застосовувати знання Стратегії національної безпеки та оборони України для розв'язування компетентнісних і типових завдань.

Після вивчення обов'язкового освітнього компоненту професійної підготовки «Основи військового законодавства та міжнародного гуманітарного права» здобувачі вищої освіти повинні **знати**:

порядок проходження військової служби, питання соціального та правового захисту військовослужбовців та членів їх сімей, юридичну відповідальність військовослужбовців за правопорушення;

зміст поняття корупція та шляхи реалізації державної антикорупційної політики в діяльності Міністерства оборони України та Збройних силах України; теоретико-методологічні засади запобігання корупції та виховання доброчесності військовослужбовців;

пріоритетні напрями реалізації антикорупційної діяльності у Збройних силах України; місце професійної етики в системі запобігання корупції та вимоги до доброчесної поведінки осіб, уповноважених на виконання функцій держави; механізми регуляції професійної діяльності військовослужбовців з урахуванням традицій військової моралі;

механізми імплементації міжнародних стандартів доброчесності та правил етичної поведінки у професійну діяльність військовослужбовців, положення норм міжнародного гуманітарного права;

уміти:

використовувати отримані знання в своїй практичній діяльності для підготовки учнів до захисту України; практично користуватись нормативно-правовими актами та науковою літературою, критично осмислювати документи та першоджерела;

застосовувати знання законодавства, проводити аналіз та оцінку правового регулювання військово-правових відносин під час підготовки учнів до захисту України;

роз'яснювати учням реалізацію державної антикорупційної політики в діяльності Міністерства оборони України та Збройних силах України;

пояснювати учням пріоритетні напрями реалізації антикорупційної діяльності у Збройних силах України;

дотримуватися норм військового етикету у формуванні доброчесної поведінки майбутнього захисника України.

7. Методи навчання:

словесні: розповідь, пояснення, бесіда;

наочні: ілюстрація, демонстрація, самостійне спостереження;

навчальна робота під керівництвом викладача;

самостійна робота з літературними джерелами;

письмова робота;

інтерактивні методи: аналіз історій і ситуацій;

дискусії, дебати;

практичні методи: написання творчих робіт, есе;

створення презентацій занять;

заняття на основі інформаційно-комунікаційних технологій;

методи дистанційного навчання.

8. Засоби діагностики результатів навчання: завдання вхідного і поточного контролю, виконання тестових завдань, модульної контрольної роботи, екзамен.

9. Програма навчальної дисципліни:

9.1. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Разом	У тому числі					
		лекційні заняття	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	індивідуальна робота
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади військового законодавства							
Тема 1. Основи військового законодавства	10	2	2			6	
Тема 2. Правові основи захисту державного суверенітету, конституційного ладу і територіальної цілісності України.	10	2	2			6	
Тема 3. Військовий обов'язок та військова служба.	10	2	2			6	
Тема 4. Соціальний та правовий захист	10	2	2			6	

військовослужбовців та членів їх сімей.							
Тема 5. Особливості військового законодавства в умовах воєнного стану	10	2	2			6	
Разом за змістовий модуль 1.	50	10	10			30	
Змістовий модуль 2. Державна антикорупційна політика в діяльності Міністерства оборони України та Збройних силах України							
Тема 6. Соціально-правова характеристика корупції	10	2	2			6	
Тема 7. Антикорупційна політика і законодавство у сфері запобігання корупції	10	2	2			6	
Тема 8. Професійна етика військовослужбовця, як основа запобігання корупції	10	2	2			6	
Разом за змістовий модуль 2.	30	6	6			18	
Змістовий модуль 3. Основи міжнародного гуманітарного права.							
Тема 9. Основні положення міжнародного гуманітарного права	10	2	2			6	
Тема 10. Застосування норм міжнародного гуманітарного права	10	2	2			6	
Тема 11. Правила ведення війни	10	2	2			6	
Тема 12. Імплементация та дотримання норм міжнародного гуманітарного права.	10	2	2			6	
Разом за змістовий модуль 3.	40	8	8			24	
Разом годин	120	24	24			72	

9.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Адаптація національного військового законодавства до правових стандартів країн-членів Організації Північноатлантичного договору.	2
2.	Правові основи захисту державного суверенітету, конституційного ладу та територіальної цілісності.	2
3.	Правові засади військового обов'язку і проходження військової служби.	2
4.	Соціальний та правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей.	2
5.	Правовий статус військовослужбовців в умовах воєнного стану	
6.	Система антикорупційного законодавства України.	2
7.	Посадові особи Міністерства оборони, ЗСУ як суб'єкти антикорупційного законодавства.	2
8.	Міжнародно-правові стандарти запобігання та протидії корупції	2
9.	Історія розвитку міжнародного гуманітарного права та основні виклики сучасності	2
10.	Неміжнародні збройні конфлікти.	2
11.	Обмеження та заборони під час ведення війни.	2
12.	Судове забезпечення дотримання норм міжнародного гуманітарного права.	2

10. Форми та методи поточного і підсумкового контролю.

У процесі викладання навчального курсу «Основи військового законодавства та міжнародного гуманітарного права» використовуються такі форми та методи поточного і контрольного оцінювання навчальних досягнень студентів: усне опитування, робота на практичних заняттях, тестування, модульна контрольна робота, екзамен.

11. Критерії оцінювання результатів навчання.

Оцінювання результатів навчальних досягнень студентів здійснюється з використанням рейтингової системи оцінювання. Рейтингова оцінка з кредитного модуля (навчальної дисципліни) виставляється за 100-бальною шкалою і у заліковій/екзаменаційній відомості обліку успішності зазначається як оцінка за шкалою університету.

Якщо підсумковий контроль з кредитного модуля (навчальної дисципліни) передбачений у формі екзамену, то вагові бали поточної успішності на навчальних заняттях (RN_m) та модульних контролів (RK_m) повинні бути такими, щоб їх сума дорівнювала 60. Тоді 40 - це максимально можлива кількість балів (RE_m), які студент може отримати під час підсумкового контролю у формі екзамену.

Розподіл вагових рейтингових балів за дисципліну в цілому

Найменування	Поточна успішність на навчальних заняттях (RN_m)		Модульний контроль МКР (RK_m)	Підсумковий контроль	Загальний бал
Вид заняття (форми контролю)	ЛК	ПЗ	МКР	Екзамен (RE_m)	
Розподіл балів	0	36	24	40	100
Разом за курс	$RN_m = 36$		$RK_m = 24$	$RE_m = 40$	100

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання теоретичної підготовки	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
					Диференційований залік
90-100	A	відмінно	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує свої відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно
82-89	B	дуже добре	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре
75-81	C	добре	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовує її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження своїх думок		
67-74	D	задовільно	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно
60-66	E	достатньо	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні		
35-59	FX	задовільно, з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів		

Поточна успішність (36 балів)

Поточний контроль проводиться викладачем на практичних заняттях. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами у процесі навчання, перевірка їх готовності до виконання наступних навчальних завдань, а також забезпечення управління їх навчальною мотивацією. Інформація, одержана під час поточного контролю, використовується для коригування методів і засобів навчання, а також для самостійної роботи студентів. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового експрес-контролю (летючки), виступів студентів при обговоренні питань на практичних заняттях, а також у формі комп'ютерного тестування. Поточна успішність студентів оцінюється за 12-ти бальною шкалою.

Рейтингова оцінка у балах поточної успішності на навчальних заняттях (RN), обчислюється після проведення цих занять та ліквідації студентом поточної заборгованості, пов'язаної з пропусками занять, невідповідністю або недостатньою підготовленістю до них за формулою:

$$RN = (0,05RN_{co} + 0,4)RN_m,$$

де RN_{co} - середня оцінка навчальної діяльності студента на практичних заняттях з навчального (змістового) модуля, тобто частка від ділення суми всіх оцінок на кількість практичних занять (беруться оцінки від 4 до 12, отримані на навчальних заняттях та оцінки, отримані після ліквідації студентом поточної заборгованості);

RN_m - встановлений максимально можливий бал оцінювання результатів поточної успішності студента на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля ($RN_m = 36$).

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти

Обсяг пройденого матеріалу	Бали що нарах. за 12-бальною системою оцінювання
1. Самостійна робота.	4-12
2. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційне заняття № 1. Основи військового законодавства	4-12
3. Усне опитування або тестування із використанням технологій	4-12

дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційне заняття № 2. Правові основи захисту державного суверенітету, конституційного ладу і територіальної цілісності України.	
4. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційне заняття № 3. Військовий обов'язок та військова служба.	4-12
5. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційне заняття № 4. Соціальний та правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей.	4-12
6. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційне заняття № 5. Особливості військового законодавства в умовах воєнного стану	4-12
7. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційне заняття № 6. Соціально-правова характеристика корупції	4-12
8. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційне заняття № 7. Антикорупційна політика і законодавство у сфері запобігання корупції	4-12
9. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційне заняття № 8. Професійна етика військовослужбовця, як основа запобігання корупції	4-12
10. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційне заняття № 9. Основні положення міжнародного гуманітарного права	4-12
11. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційне заняття № 10. Застосування норм міжнародного гуманітарного права.	4-12
12. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційне заняття № 11. Правила ведення війни.	4-12
13. Усне опитування або тестування із використанням технологій дистанційного навчання, а саме: модульного об'єктно-орієнтованого динамічного середовища MOODLE – лекційне заняття № 12. Імплементация та дотримання норм міжнародного гуманітарного права..	4-12

14. Вирішення проблемних ситуацій, аналіз виконаної роботи, виконання творчо-пошукових завдань (презентацій), виконання індивідуальних завдань під час практичних занять: № 1. Адаптація національного військового законодавства до правових стандартів країн-членів Організації Північноатлантичного договору, №2. Правові основи захисту державного суверенітету, конституційного ладу та територіальної цілісності, №3. Правові засади військового обов'язку і проходження військової служби, №4. Соціальний та правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей, №5 Правовий статус військовослужбовців в умовах воєнного стану	4-12
15. Вирішення проблемних ситуацій, аналіз виконаної роботи, виконання творчо-пошукових завдань (презентацій), виконання індивідуальних завдань під час практичних занять: № 6. Система антикорупційного законодавства України, №7. Посадові особи Міністерства оборони, ЗСУ як суб'єкти антикорупційного законодавства, №8. Міжнародно-правові стандарти запобігання та протидії корупції.	4-12
16. Вирішення проблемних ситуацій, аналіз виконаної роботи, виконання творчо-пошукових завдань (презентацій), виконання індивідуальних завдань під час практичних занять: №9. Історія розвитку міжнародного гуманітарного права та основні виклики сучасності, №10. Неміжнародні збройні конфлікти, №11. Обмеження та заборони під час ведення війни, №12. Судове забезпечення дотримання норм міжнародного гуманітарного права	4-12

Самостійна робота

Контроль за самостійною роботою відбувається на практичних заняттях, за 12-ти бальною системою оцінювання. Питання для самостійного опрацювання зазначені в планах лекційних та практичних занять. Окрім того, здобувачі вищої освіти можуть обрати завдання для підготовки до практичних занять з нижче наведеного переліку.

Теоретико-аналітичні завдання:

- підготувати реферат (8-10 сторінок) за темою практичного заняття;
- опрацювати та зробити огляд 3 наукових статей (за останні 5 років) з питань військового законодавства України.

Творчо-пошукові завдання:

- підготувати та виступити із доповіддю за темою практичного заняття;
- створити презентацію (5-6 слайдів) по одному із питань та довести матеріал до слухачів.

Модульна контрольна робота (МКР) (24 бали)

Модульний контроль є необхідним елементом модульно-рейтингового контролю якості засвоєння студентами змісту навчання. Написання модульних

контрольних робіт, передбачених навчальними планами і робочими навчальними програмами, обов'язкові. До написання модульної контрольної роботи допускаються всі студенти.

Позитивну оцінку за МКР, індивідуальні завдання не рекомендується покращувати. Невиконання МКР, індивідуальних завдань оцінюється 0 балів.

В ході вивчення дисципліни студенти повинні виконати одну модульну контрольну роботу, тривалістю 45 хв. по завершенню вивчення матеріалу 1-го, 2-го та 3-го змістових модулів. Модульна контрольна робота проводиться у вигляді тестування закритої форми.

Успішно виконаною МКР вважається тоді, коли студент правильно відповів не менше як на 60% тестових завдань.

Визнання результатів неформальної та (або) інформальної освіти.

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно з Порядком визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція) (<https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view?pli=1>) зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту освітнього компоненту (окремій темі або змістовому модулю):

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту освітнього компоненту (окремій темі або змістовому модулю);
- підготовка конкурсної наукової роботи;
- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;
- призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді.

Критерії оцінювання результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті.

1. Наявність документа про завершення: сертифікат, диплом, грамота або інший документ, що підтверджує успішне проходження.

2. Відповідність змісту отриманих знань та здобутих результатів навчання тематиці курсу: у випадку якщо це курси, вебінари, семінари, круглі столи тощо, їх тематика має відповідати одній або кільком темам, які визначені даною робочою програмою.

3. Система оцінювання. Здобувач отримує:

- **відмінно (12-10 балів)**, якщо курс має значний обсяг, містить практичну складову, зміст курсу повністю відповідає програмним результатам навчання; якщо посів I місце у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт (в тому випадку, якщо тема роботи відповідає тематиці освітнього компонента); якщо посів I місце у Всеукраїнській студентській олімпіаді зі спеціальності А4

Середня освіта. Здобувач, який отримує оцінку «відмінно», демонструє глибокі, системні знання та високий рівень практичних навичок, здобутих у неформальній освіті. Він не просто засвоїв матеріал, а й здатен застосовувати його в реальних умовах, аналізувати та створювати власні рішення;

- **добре (9-7 балів)**: якщо зміст збігається з основними положеннями певної теми; якщо посів II або III місце у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт (в тому випадку, якщо тема роботи відповідає тематиці освітнього компонента); якщо посів II або III місце у Всеукраїнській студентській олімпіаді зі спеціальності А4 Середня освіта. Здобувач на цьому рівні володіє основними знаннями та вміннями, які відповідають ключовим положенням певної теми. Уміє застосовувати отримані знання в типових, стандартних ситуаціях. Здатний виконати практичні завдання, що були частиною курсу. Може виконувати аналітичну роботу, але потребує додаткових роз'яснень для вирішення нестандартних проблем;

- **задовільно (6-4 балів)**: короткостроковий семінар або тренінг, що дає базове розуміння теми. Здобувач володіє базовим розумінням теми, але його знання є фрагментарними, а навички – обмеженими. Його знання є поверхневими, і він може мати значні труднощі з поясненням взаємозв'язків між різними аспектами теми.

Семестровий екзамен (40 балів)

Екзамен – це вид підсумкового контролю, який має на меті перевірити та оцінити отримані студентами знання, уміння та ступінь опанування ними практичних навичок, а також розвиток творчого мислення в обсязі вимог програми навчальної дисципліни. Підсумковий (семестровий) екзамен за освітню компоненту проводиться у формі вільної відповіді на питання тестових завдань, складених на основі матеріалу, розглянутого на лекціях та практичних заняттях. Тестове завдання (білет) екзамену складається з трьох теоретичних питань.

Студенти вважаються допущеними до екзамену, якщо вони відпрацювали всі практичні (семінарські) заняття, що передбачені робочою навчальною програмою дисципліни та успішно оцінені з питань модульної контрольної роботи.

Приймання екзамену у студентів, які навчаються дистанційно, здійснюється в режимі онлайн із використанням відповідних інструментів MOODLE у вигляді тестування закритої форми. Екзаменаційні тести містять 20 тестових завдань. Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в 2 бали. Успішно зданим екзамен вважається тоді, коли студент правильно відповів не менше як на 60% тестових завдань, тобто надав 12 і більше правильних відповідей.

Оцінка оголошується студенту після його відповіді на тестові завдання і заноситься в екзаменаційну відомість.

Результати екзамену оцінюються за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів, які можливо отримати за екзамен – 40 балів.

Оцінювання екзамену

Оцінка	Рейтинговий бал	Критерії оцінювання
«відмінно»	40 – 35	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі фундаментальні теоретичні знання, повно викладає вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, розуміє можливість різних тлумачень однієї і тієї ж проблеми, вміє оцінювати аргументи для її доведення, формулює своє бачення проблеми, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати свої судження, застосовувати знання на практиці у нестандартних ситуаціях, наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно, вживає мовні засоби відповідно до норм української літературної мови.
«добре»	34 – 29	Якщо відповідь студента відповідає тим самим вимогам, що і для оцінки „відмінно”, але при цьому студент допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу та мовному оформленні висловлювання. Студент вміє наводити власні приклади на підтвердження нових думок, може застосовувати вивчений матеріал у стандартних та дещо змінених ситуаціях
«задовільно»	28 – 24	Якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень предмета, але викладає матеріал неповно і допускає неточності у визначенні понять; не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади; не в змозі захистити проект побудови системи роботи з певних тем дисципліни; викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовному оформленні викладу.
«незадовільно»	23 бали і менше	Якщо студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не володіє методичним апаратом, допускає помилки у формулюванні понять, які спотворюють їх зміст, не вміє самостійно побудувати систему вивчення певних тем, хаотично і невпевнено викладає матеріал. Студент неспроможний виконати стандартні завдання навіть після навідних питань викладача.

Кількість балів за результатами екзамену, оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS заносяться в журнал контролю навчальних занять, в

індивідуальний навчальний план студента та в екзаменаційну відомість обліку успішності.

Для виставлення оцінок у відомість обліку успішності та залікову книжку (індивідуальний навчальний план студента) рейтингова оцінка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та оцінку за національною шкалою відповідно до таблиці:

**Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень
здобувачів вищої освіти**

Рейтингова оцінка з кредитного модуля (навчальної дисципліни)	Підсумкова оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (%)	Підсумкова оцінка за національною шкалою	
			екзаменаційна	залікова
90-100	A (відмінно)	10	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	добре	
75-81	C (добре)	30		
67-74	D (задовільно)	25	задовільно	
60-66	E (достатньо)	10		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		незадовільно	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)			

12. Умови визначення успішного засвоєння освітнього компоненту «Основи військового законодавства та міжнародного гуманітарного права»:

- кредити зараховуються здобувачам вищої освіти після завершення навчальної дисципліни та успішного оцінювання досягнутих ними результатів навчання;

- критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти оцінювання результатів навчання є досягнення ним мінімального порогового рівня оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом, який складає 60 % від максимально можливої кількості балів, визначеної відповідними нормативними документами Університету;

- здобувач вищої освіти вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю, якщо він не відпрацював пропущені навчальні заняття, не пересклав оцінки 0, 1, 2, 3 отримані на навчальних заняттях, не виконав або виконав модульну контрольну роботу, завдання самостійної та індивідуальної робіт з оцінкою, що становить менше 60 % від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт;

- здобувач вищої освіти, який має академічну заборгованість з освітнього компоненту за результатами поточного контролю, не допускається до екзамену.

Рішення про недопущення за поданням викладача приймає декан факультету, його оприлюднюють до початку екзамену. У відомості обліку успішності роблять запис «не допущено»;

- здобувач вищої освіти допускається до складання екзамену після ліквідації академічної заборгованості за результатами поточного контролю;

- здобувач вищої освіти підготувався до екзамену з освітнього компонента, якщо його рейтингова оцінка за результатами екзамену є більшою або рівною 24 балам (60 % від максимально можливої для даної форми контролю кількості балів). Рейтингову оцінку такого здобувача вищої освіти з освітнього компонента визначають як суму рейтингової оцінки за результатами поточної успішності та рейтингової оцінки за результатами екзамену;

- якщо допущений до екзамену здобувач вищої освіти не підготувався (його рейтингова оцінка за результатами екзамену є меншою 24 балів), то бали за екзамен до рейтингової оцінки поточної успішності не додаються, виставляють підсумкову оцінку з освітнього компоненту FX за шкалою ЄКТС та «незадовільно» за національною шкалою;

- здобувачам вищої освіти, які за результатами підсумкового контролю у формі екзамену отримали незадовільну оцінку, дозволяють ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки;

- ліквідацію академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяють до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускають не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий – комісії яку створюють за розпорядженням декана факультету;

- відповідь здобувача вищої освіти, який ліквідує академічну заборгованість на засіданні комісії, оцінюють за 100-бальною шкалою без урахування рейтингової оцінки поточної успішності;

- за неуспішного проходження оцінювання результатів навчання за освітнім компонентом кредити здобувачі вищої освіти не присвоюють;

- якщо здобувач вищої освіти, допущений до семестрового контролю не з'явився на семестровий екзамен, у відомості обліку успішності викладач записує «не з'явився». Про незалежні від здобувача вищої освіти причини (у тому числі непрацездатність у зв'язку із хворобою), які підтверджують

неможливість його присутності на екзамені, він має негайно повідомити декана факультету.

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Для проведення лекційних занять використовуються мультимедійна лекційна аудиторія, мультимедійний проектор, екран для проектора; ноутбук або персональний комп'ютер, мережа Інтернет, модульне об'єктно-орієнтоване динамічне середовище MOODLE, конференції у Google Meet.

14. Рекомендована література.

Основна

1. Військове право : підручник / за ред. І.М. Коропатніка, І.М. Шопіної. Київ: Алерта. 2019. 648 с.

2. Демократичний цивільний контроль над сектором безпеки і оборони: теорія і практика: навчальний посібник / В. А. Яценко, В. Г. Пилипчук, П. П. Богуцький, О. Д. Довгань, І. М. Доронін, О. В. Петришин; за заг. ред. В. Г. Пилипчука; Науково-дослідний інститут інформатики і права НАПрН України. Київ; Одеса: Фенікс, 2020. 224 с. URL: https://ippi.org.ua/sites/default/files/demokratichniy_civilniy_kontrol.pdf

3. Б.М.Головкін, В.Ф. Оболонцев, М.В. Романов та ін. Запобігання корупції: підручник. За заг. ред.. Б.М. Головкина. Харків: Право, 2019. 296 с.

4. Мельцер Н. Міжнародне гуманітарне право. Загальний курс: підручник. Міжнародний Комітет Червоного Хреста. Київ. 2020. 397 с.

Додаткова

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України № 2233-XII від 25.03.92 // Відомості Верховної Ради України. 1992. № 27. ст. 385 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>

3. Статути Збройних Сил України: збірник законів: чинне законодавство із змінами та допов. на 01 лютого 2023 року: Офіц. тексти. Київ: Алерта, 2023. 436 с.

https://alerta.kiev.ua/img/cms/PDF/Statut_ZSU_230201.pdf?srsltid=AfmBOooLtjuY3OmLuSx3xbWEBZkVqvoZlG-7-k4LDVtfuoDxePetWSSK

4. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими. 12 серпня 1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text

5. Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни. Дата підписання: 12.08.1949. Дата набрання чинності: 21.10.1950. Дата ратифікації Української РСР: 03.07.1954. Дата набрання чинності для України: 03.01.1955. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text

6. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20 грудня 1991 року № 2011-XII (поточна редакція від 01.08.2021р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text>

7. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 1993 р. № 45 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text>

8. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року N1700-VII (поточна редакція від 05.08.2021р.). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

9. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими. Дата підписання: 12.08.1949. Дата підписання від імені України: 12.12.1949. Дата ратифікації Україною: 03.07.1954. Дата набрання чинності для України: 03.01.1955. Поточна редакція від 08.02.2006. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text

10. Про затвердження Інструкції про порядок виконання норм міжнародного гуманітарного права у Збройних Силах України: Наказ Міністерства оборони України від 23.03.2017 № 164. Поточна редакція від 27.11.2018р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0704-17#Text>

11. Розвиток законодавства України у сфері оборони: проблеми адаптації до стандартів НАТО та шляхи їх вирішення: матеріали Науково-практичної конференції. м. Київ, 23 квітня 2021 року / упоряд.: П. П. Богуцький, В. Г. Пилипчук, С. О. Дорогих. Київ, 2021. 376 с. URL: https://ippi.org.ua/sites/default/files/rozvitok_zakonodavstva_ukrayini_u_sferi_oboroni_maket.pdf

12. Правові засади протидії корупції у військовій сфері. С.В. Тарасов. Галузь військового права у сучасних умовах державотворення. Київ, 2020. С.38-42. URL: https://library.pp-ss.pro/index.php/ndippsn_20201211/article/view/tarasov/pdf

13. Взаємодія Збройних сил України з громадянським суспільством. Довідник. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/4/4/510533.pdf>

14. Іваночко О.О. Поняття воєнного злочину в міжнародному та національному праві. Центральнотураїнський вісник права та публічного управління. № 3 (2023). С.28-37. URL: <https://cuj.dnuvs.ukr.education/index.php/cuj/article/view/20>

15. Кваліфікація та розслідування порушення законів і звичаїв війни : наук.- практ. посіб. / А. А. Вознюк, І. В. Жук, О. В. Таран, С. С. Чернявський та ін.; за заг. ред. М. С. Цуцкірідзе, В. В. Чернея, А. А. Вознюка. К. : Норма права,

2023. 322 с. URL:https://www.navs.edu.ua/files/naukova-diyalnist/naukovi-laborator/lab_nni1/2023/kvalif_rozsliduv_porush_2023.pdf

16. Пилипенко В.П. Особливості механізму імплементації норм міжнародного гуманітарного права в національне законодавство. Юридичний науковий електронний журнал. № 1/2021. С. 329-332. URL: http://www.lsej.org.ua/1_2021/84.pdf

Інформаційні ресурси

1. <https://rada.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
2. www.rnbo.gov.ua – офіційний веб-сайт Ради національної безпеки та оборони.
3. www.zsu.gov.ua – офіційний веб-сайт Збройних сил України.
4. <https://www.nato.int/> – офіційний веб-сайт НАТО.
5. <https://www.osce.org/> – офіційний веб-сайт ОБСЄ.
6. <https://ukraine-nato.mfa.gov.ua> – Україна – НАТО.
7. <https://niss.gov.ua/> – Національний інститут стратегічних досліджень.
8. <http://www.nbuv.gov.ua/node/592> – Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського.
9. <https://mod.gov.ua/news> – офіційний веб-сайт Міністерства оборони України.